

BRANCHEANBEFALINGER

**for at højne dyrevelfærd, miljø og etik
ved produktion af økologisk mælk og kød
fra bedrifter med kreaturer**

Gældende fra 1. januar 2026

KAPITEL I

1. Formål

Disse frivillige anbefalinger supplerer EU's regler for økologisk jordbrugsproduktion i forhold til kreaturer til mælkeproduktion og slagt.

Anbefalingerne omfatter forhold som nedenstående organisationer finder relevante for at sikre, at den økologiske produktion lever op til erhvervets forståelse af økologiske mejeri- og oksekødsprodukter.

Anbefalingerne kan frit følges af medlemmer af nedenstående organisationer, andre organisationer og virksomheder.

Organisationerne arbejder samtidig løbende for, at anbefalingerne i videst muligt omfang indarbejdes i EU-lovgivning eller gøres overflødige på grund af udviklingen.

2. Baggrund

Alle producenter med økologiske kreaturer skal overholde de til enhver tid gældende EU- og statsregler.

3. Initiativtagere

- Mejeriforeningen
- Økologisk Landsforening
- Landbrug & Fødevarer, Sektor Økologi

4. Organisering og håndhævelse

4.1 Forretningsorden

Vælger mejerier og slagterier at følge anbefalingerne, udfyldes tilslutningsaftalen under pkt. 7. og sender herefter tilslutningsaftalen til Landbrug & Fødevarers kontaktperson, jf. pkt. 6.

4.2 Administration

Landbrug & Fødevarer varetager administrationen af producenter, der skal kontrolleres, herunder kødproducenter, som er leverandører til de slagterier, der følger anbefalingerne.

Slagterier tilmelder aktiviteter relateret til transport og kontrol direkte til den valgte kontrolinstans.

Landbrug & Fødevarer har ansvaret for at samle organisationerne til årlige møder, hvor anbefalingerne drøftes med henblik på eventuelle justeringer, herunder bortfald eller tilføjelse af nye anbefalinger m.v.

4.3 Kontroludgifter

Udgifterne vedrørende kontrol af pkt. 1.1-1.9 opkræves af Mejeriforeningen ved tilsluttede mejerier. Opkrævning hos slagterier for kontrol af producenter, der ikke også leverer mælk, sker direkte til slagterier fra valgte kontrolinstans.

Udgifterne vedrørende kontrol af pkt. 1.10-1.11 sendes til slagterier.

4.4 Håndhævelse

De deltagende virksomheder, der vælger at følge anbefalingerne, har selv ansvaret for at stille krav over for deres leverandører om overholdelse heraf på deres respektive områder. Virksomhederne kan dog indgå aftale om en anden kommunikationsgang, hvis der foreligger egnede strukturer til dette, f.eks. via Mejeriforeningen. Anbefalingerne skal følges fra den dag, hvor besætningen lægges om til økologi.

4.5 Kontrol

I forbindelse med Mejeriforeningens kontrol af mejeriernes "Kvalitetsprogram for gården" og lignende kontroller kontrolleres følgende aftalepunkter i kapitel II: punkterne 1.1-1.3 og 1.7-1.9. Punkt 1.4 kontrolleres først i forbindelse med ikrafttræden i 2031. For punkterne 1.5 og 1.6 foretages administrativ kontrol via data-udtræk hos SEGES Innovation. Punkterne 1.10 og 1.11 kontrolleres i slagteriernes egenkontrol eller ved andet akkrediteret system, der kan give tilsvarende sikkerhed for, at anbefalingerne følges.

4.6 Sanktionsmuligheder

Sanktionsmulighederne for pkt. 1.1-1.9 følger den normale praksis ifølge mejeriernes programmer. Sanktionsmulighederne for pkt. 1.10 og pkt. 1.11 følger den normale praksis hos slagteriet.

4.7 Ændringer og ophør

Anbefalingerne indhold kan løbende justeres. Ændringer træder i kraft på et tidspunkt, der aftales af organisationerne.

4.8 Dispensationer fra aftalepunkter

Anbefalingerne bør som udgangspunkt følges samlet. Eventuel anmodning om dispensation begrundet i særlige hensyn kan rettes til Landbrug & Fødevarer. Anmodningen skal beskrive baggrunden, varigheden samt konsekvenserne af en ønsket dispensation.

Landbrug & Fødevarer drøfter dispensationen med de øvrige organisationer, der afgiver et fælles svar direkte til den, der begærer dispensationen.

5. Ikrafttrædelse

Aftalen træder i kraft 1. januar 2026 og erstatter gældende aftale, der første gang blev indgået 1. januar 2009 med efterfølgende ændringer.

6. Kontaktpersoner

Økologisk Landsforening
Sybille Kyed
Tlf. 2465 2392
Mail: sk@okologi.dk

Landbrug & Fødevarer / Mejeriforeningen
(administration af de frivillige anbefalinger)
Ejvind Pedersen
Tlf. 2980 7000
Mail: ep@lf.dk

7. Tilslutningsaftale for mejeri/slagteri

Virksomheden _____

har valgt frivilligt at følge

"Brancheanbefalinger for at højne dyrevelfærd, miljø og etik ved produktion af økologisk mælk og kød fra bedrifter med kreaturer".

Sted

Dato

Underskrift

Aftalen sendes til

Landbrug & Fødevarer
Agro Food Park 26
8200 Aarhus N

Att. Ejvind Pedersen
Mail: ep@lf.dk

KAPITEL II

1. Indhold

1.1. Begrænset brug af antibiotika

1.1.1. Forbud mod at landmanden selv foretager medicinsk efterbehandling med antibiotikaholdige veterinære lægemidler af dyr over 6 måneder

Det er ikke tilladt, at landmanden selv administrerer og håndterer antibiotikaholdige veterinære lægemidler til efterbehandling af kreaturer over 6 måneder.

1.1.2. Begrænset brug af bredspektrede antibiotika

Bredspektrede antibiotika må ikke anvendes til bedriftens kreaturer, medmindre der foreligger en særlig veterinærfaglig begrundelse.

- Bredspektrede antibiotika må ikke anvendes til behandling mod yverinfektioner hos malkende køer, medmindre at koen har sepsis (blodforgiftning). Ved behandlingskrævende yverinfektioner anbefales det, at smertelindring indgår som en del af behandlingen.
- Anvendelse af bredspektrede antibiotika i forbindelse med goldning må kun foretages, hvor der ved forudgående undersøgelse af mælkeprøve er konstateret infektion med B-streptokokker, Staph. aureus, Strep. Uberis, Strep. Dysgalactia eller Trueperella pyogenes. I disse tilfælde er det tilladt at anvende bredspektrede antibiotika til goldbehandling, da der ikke i øjeblikket findes godkendte produkter med smalspektret penicillin på det danske marked.

Den veterinærfaglige begrundelse for brug af bredspektrede antibiotika skal indføres i bedriftens logbog.

1.2. Anvendelse af græs, lucerne og proteinafgrøder fra arealer i første omlægningsår opgøres i tørstofindhold pr. dag i foderplanen

Såfremt landmanden inddrager græs-, lucernearealer eller arealer med proteinafgrøder i deres første omlægningsår som afgræsningsareal eller til slæt inden for de af EU-reglerne givne muligheder for at lade det udgøre op til 20% af foderrationen pr. dyr, skal landmanden opgøre andelen af foderet pr. dyr pr. dag (til forskel fra EU-reglerne, der laver en foderopgørelse som gns. pr. år).

Ved forpagtning eller køb af nye marker med etablerede flerårige afgrøder på eksisterende økologiske bedrifter skal de være påbegyndt omlægning senest ved fællesskemafri-
sten (i 2026, den 22. april), hvis afgrøderne skal indgå i den økologiske foderplan. Græs, lucerne og proteinafgrøder, der etableres efter omlægningsdatoen kan anvendes inden for 20 % pr. dyr pr. dag – uanset omlægningsdato.

I kravet ses der bort fra ekstensive permanente græsarealer, der har afgrødekoderne 250, 251, 252, 253, 254 og 256.

1.3. Maks. 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha på hele bedriften

Der må maksimalt udbringes 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha harmoniareal på hele bedriften.

1.3.1 Anvendelse af ikke-økologisk husdyrgødning

Der gælder følgende om husdyrgødning på økologiske kvægbedrifter:

- Der kan maksimalt anvendes uafgasset ikke-økologisk husdyrgødning svarende til 43 kg udnyttet N pr. ha.
- Der kan dog anvendes op til 65 kg udnyttet N pr. ha fra ikke-økologisk husdyrgødning, såfremt mindst 22 kg N heraf kommer fra husdyrgødning, der kommer ind via biomasse fra et biogasanlæg. Uanset dette pkt. kan der altid tages samme mængde N tilbage fra biogasanlægget, som modtager evt. må have afleveret i form af økologisk biomasse eller husdyrgødning. Denne mængde N indgår ikke i opgørelsen over modtaget ikke-økologisk husdyrgødning.
- Hvis der anvendes korn/foder dyrket i DK – uanset evt. mellemlid – finder samme krav anvendelse for hele bedriften, der dyrker afgrøden*. Hvis det ikke kan dokumenteres via faktura, anvendes en tro og love-erklæring.

Kontrol foretages på kvægbedrifter baseret på gødningsregnskab, gødningsplanlægnings-programmer og erklæringer om overført gødning (B1-skema).

* Gødningskravene gælder som et gennemsnit for alle marker på den bedrift, der leverer korn/foder til økologiske kvægbedrifter.

1.4. Forbud mod systematisk afhorning af alt økologisk kvæg, gældende pr. 1. januar 2031

Der er pr. 1. januar 2031 forbud mod systematisk afhorning af alt økologisk kvæg. Kravet evalueres i 2028 og igen i 2029. Evalueringen baseres på Nordic Total Merit Indekset (evt. med tidsbegrænset dispensation for nogle racer).
Afhorning af dyr tillades i nødstilfælde, forudsat at afhorningen foretages af dyrlæge, og at der opnås dispensation hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

1.5. Forbud mod eksport af kalve under 90 dage

Kalve under 90 dage, der er født i økologiske besætninger, må ikke sælges til udlandet. Såfremt landmanden sælger kalve under 90 dage, er det landmandens ansvar, at kalve ikke videresælges til udlandet.

1.6. Forbud mod systematisk aflivning af kalve

Det er forbudt at aflive kalve systematisk. Bedrifter smittet med Salmonella Dublin efter den 18. januar 2024 og tilmeldt Hjerteordningen (Statens Dyrevelfærdsmærke) kan søge dispensation hos Fødevarestyrelsen (bedre-dyrevelfærd@fvst.dk) til at måtte aflive kalve ved fødslen i en periode på højst 12 måneder. Dispensationsansøgningen skal indeholde den handleplan, der sammen med en dyrlæge er lagt for at eliminere salmonellasmitten.

En tildelt dispensation skal kunne fremvises i forbindelse med kontrol af branchebefalingerne.

1.7. Ko og kalv sammen i mindst 24 timer efter kælvning

Efter kælvning skal ko og kalv gå sammen i mindst 24 timer før adskillelse. Ko og kalv kan dog adskilles tidligere end 24 timer, hvis en dyrlæge har vurderet, at koens eller kalvens helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret (f.eks. ved sanering for Salmonella Dublin).

Dyrlægens vurdering skal noteres i bedriftens logbog.

1.8. Adgang til hudpleje i alle staldafsnit og på græsmark

Bestemmelserne vedrørende hudpleje i Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg suppleres af nedenstående krav om adgang til hudpleje for henholdsvis malkekvæg og kødkvæg.

For alle bedrifter gælder:

Dyr på stald skal kunne udføre deres naturlige hudpleje og skal som minimum have adgang til:

- Malkekøer og goldkøer: én roterende mekanisk drevet kobørste pr. 50 køer
- Køer i fællesforberedelsesboks samt ammetanter: én roterende kobørste pr. 50 køer. Der er ikke krav om mekanisk drevet kobørste
- Køer i enkeltkælvningsboks: én stationær kobørste
- Ungdyr og kalve i grupper (3 kalve eller flere): én stationær kobørste
- Kødkvæg: én stationær kobørste pr. 50 dyr.

Ved beregning af kravet til antallet af roterende kobørster rundes op til nærmeste hele antal kobørster, dvs. én kobørste for op til 50 køer, to kobørster for 51-100 køer, tre kobørster for 101-150 køer osv.

Når dyrene er på græs uden daglig adgang til børsterne i stalden, skal der være adgang til kobørste, kløpind, træer eller lignende.

Kobørster skal være i en forfatning, så de opfylder formålet, dvs. hårene må ikke være slidt af, så de ikke virker. Stationære kobørster må ikke være løsthængende.

1.9. Brug af økologisk strøhalm på økologiske kvægbedrifter

I kontrolåret 2026 skal mindst 50% af den strøhalm, der anvendes på kvægbedrifter med produktion af økologisk mælk og/eller oksekød være økologisk*. Der skelnes ikke mellem staldd typer.

Halmproduktionen og halmbehovet evalueres årligt med henblik på at ændre andelen af økologisk halm og fuldt udfase brugen af ikke-økologisk halm. Tilpasninger foretages på baggrund af produktionsdata indberettet til Landbrugsstyrelsen.

*Halm fra omlægningskorn regnes som økologisk fra første omlægningsår. Kravet omfatter ikke andre typer strøelse.

1.10. Kreaturer skal være født økologiske for at kunne sælges som økologisk kød

Alle kreaturer, der slagtes og sælges som økologisk kød, skal være født og have levet hele deres liv i en økologisk besætning.

1.11. Krav til transport til slagteri og til slagting

Landmanden er pålagt at overholde følgende bestemmelser i relation til transport af dyr til slagting:

1.11.1. Indretning af transportvogne

- a. Vognen skal have en lift eller rampe
- b. Containertransport er forbudt

1.11.2. Transportbetingelser

- a. Den samlede transporttid må ikke overstige 8 timer.
- b. Transport skal være direkte fra producent til slagteri. Opsamling er dog tilladt.

1.11.3. Afslætning og opstaldning af kvæg på slagteri

- a. Kvæg skal slagtes samme dag, som de er leveret på slagteriet.
- b. Fastholdelse skal ske ved grime eller skydefold.

1.11.4. Bedøvelse

- a. Der skal anvendes bolt pistol med penetrerende bolt.